

УДК 712.25

Ільчук Н.І. *

к.т.н., доцент, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7419-2661>

Кафедра будівництва та цивільної інженерії

Луцький національний технічний університет, вул. Львівська, 75, Луцьк, Україна, 43018

Смаль М.В.

к.т.н., доцент, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3333-0984>

Кафедра будівництва та цивільної інженерії

Луцький національний технічний університет, вул. Львівська, 75, Луцьк, Україна, 43018

*автор-кореспондент, e-mail: ilchuknataliia@lutsk-ntu.com.ua

Реконструкція ландшафтно - рекреаційних зон у м. Луцьку

Цитувати як:

Ільчук, Н.І., Смаль, М.В. (2025). Реконструкція ландшафтно-рекреаційних зон у м. Луцьку. *Сучасні технології та методи розрахунків у будівництві*, 24, 173-182. [https://doi.org/10.36910/6775-2410-6208-2025-14\(24\)-14](https://doi.org/10.36910/6775-2410-6208-2025-14(24)-14)

© 2025, Ільчук Н.І., Смаль М.В.

У цій статті представлено аналіз розвитку ландшафтно-рекреаційних територій міста Луцька з урахуванням існуючих природних умов середовища, з урахуванням вимог нормативних документів і потреб розвитку території міста.

Авторами проаналізовано існуючі засади інклюзивності рекреаційних територій в урбаністичному контексті, що закріплено в українському нормативно-правовому підґрунті створення безбар'єрного середовища.

У дослідженні наводяться приклади реалізації проектів реконструкції та благоустрою рекреаційних територій міста Луцька. Проведено аналіз сучасного підходу до реконструкції ландшафтно-рекреаційних зон міста з урахуванням потреб суспільства та викликів сьогодення.

Розроблення та реалізація проектів озеленення та благоустрою враховує існуючі природно-кліматичні та рельєфні особливості міста Луцька та регіону.

Проаналізовано принципи інклюзивного підходу при виконанні концептуальних розробок різних типів рекреаційних територій, що дозволяє виокремити універсальні рішення та загальну концепцію розвитку різних територій міста з урахуванням природно-кліматичних умов та особливостей рельєфу, а також з урахуванням планувальної структури міста з урахуванням тенденцій його розвитку.

Автори також звертають увагу на виклики сьогодення, серед яких визначено чіткі підходи, обов'язковий аналіз соціального впливу та громадського обговорення в межах реалізації масштабних проектів по реконструкції території міста для максимального їх пристосування для потреб мешканців.

У статті розглянуто сучасні принципи та норми проведення реконструкції ландшафтно-рекреаційних зон міста Луцька, які використовують при проектуванні та реконструкції парків. Наведено основні проблеми та висвітлено концепцію подальшого розвитку рекреаційних територій міста.

Ключові слова: парк, зелені насадження, благоустрій, майданчики, територія, відпочинок, інклюзивність.

Вступ

Аналіз літературних джерел та постановка проблеми

Усі зелені насадження є невід'ємною частиною формування ландшафтно-рекреаційної території міста. Саме вони відіграють роль основних елементів для благоустрою населених пунктів. Крім естетичного, вони мають санітарне значення, захищають житлові території від диму, вихлопних газів, пилу тощо.

Усі парки, сади, алеї і бульвари – це легені міста, які очищають забруднене повітря, вони забезпечують сприятливий мікроклімат, а також оздоровлюють довкілля. Можливість для поєднання різних рослин дозволяє зменшити вплив шкідливих санітарних факторів урбанізації. Додатково, насадження дерев і кущів дозволяють зменшити амплітуду можливих температурних коливань, що збільшує вологість повітря у спекотні дні, що покращує загальне самопочуття мешканців міста [1].

Зелені насадження мають меліоративне, водоохоронне і вітрозахисне значення. Зменшуючи силу вітру, завдяки величезній фільтрувальній поверхні листяного покриву, дерева сприяють осіданню пилових частинок. Повітря на озелених вулицях у 4 рази чистіше, ніж на ділянках, які не мають зеленого покриву, особливо для дерев із фітонцидними властивостями.

Прогулянка природоохоронною зоною міста покращує не лише фізичне самопочуття, але й сприяє розвитку рекреаційних територій міста. Тому для забезпечення урбанізованого середовища міста зеленими природними краєвидами місто потребує розвитку та реконструкції зелених насаджень, які розміщені на території міста.

Парк – це значна територія, близько 10 га, де зелені насадження, водойми та рельєф – все реконструйовано із застосуванням прийомів ландшафтно-архітектури та є самостійним архітектурно-організаційним комплексом, де забезпечено сприятливе середовище для відпочинку населення [1].

Мета і завдання дослідження. Метою статті є аналіз та визначення ролі ландшафтно-рекреаційних територій міста для його перспективного розвитку з урахуванням тенденцій інклюзивності та загального благоустрою при реалізації містобудівних проектів.

Матеріали та методи

Центральний парк культури та відпочинку – це зелений масив, який забезпечує умови для відпочинку населення, масових культурно-просвітніх та спортивних заходів різного спрямування. При цьому, зелені насадження займають близько 70 – 80 % його площі. На території прокладають систему

пішохідних доріжок, влаштовують штучні водойми, передбачають різні типи освітлення, споруджують будівлі та майданчики тощо [2]. Необхідно відновити основну функцію меліоративних каналів та їх циркуляцію [4,5,6].

Центральний парк культури та відпочинку ім. Лесі Українки у м. Луцьку, який розміщений у центральній частині міста, з півночі обмежений вулицею Глушець, з півдня – межею водоохоронної зони р. Стир, із заходу – територією історичної малоповерхової забудови, а зі сходу – водоохоронною зоною р. Стир (рис. 1).

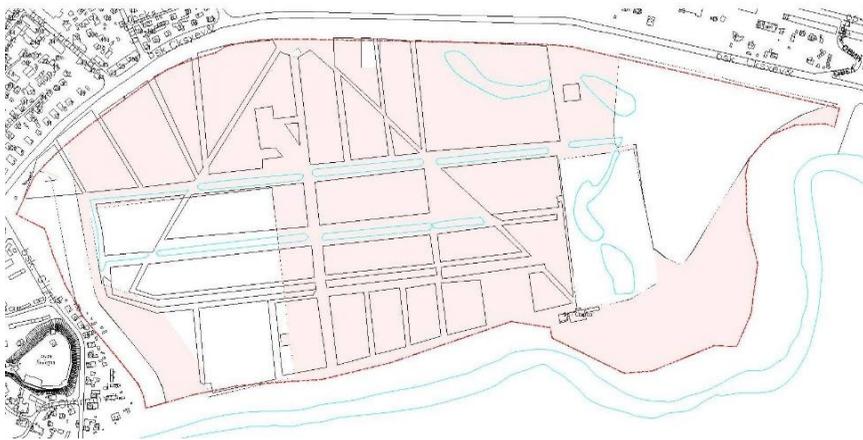

Рис. 1. Схема Центрального парку культури та відпочинку ім. Лесі Українки

Загальна площа території парку – близько 77,57 га. На території також знаходиться КП «Луцький зоопарк», а також зона атракціонів, дитячих ігрових майданчиків, орнітологічний заповідник «Пташиний гай», Луцький іподром, спортивна школа «Спартак», дитяче містечко, відкритий басейн «Ротонда», різні групи споруд комерційного призначення тощо.

Поділ території парку відповідає типовому проектуванню рекреаційних територій міста.

Відповідно до нормативних вимог діючих документів [1,2,3,4], співвідношення функціональних зон території парку необхідно визначити згідно з таблицею 1.

Таблиця 1. Співвідношення функціональних зон території парку [4]

Функціональні зони	Загальноміські парки	Районні парки
	Площа зони, % від загальної площі	Площа зони, % від загальної площі
Культурно–масових закладів	5 – 17	15 – 30
Тихого відпочинку та прогулянок	50 – 75	15 – 45
Культурно–просвітницьких закладів	3 – 8	5 – 35
Відпочинку дітей	5 – 10	0,5 – 1
Культурно–оздоровча зона	10 – 20	0,5 – 25
Господарська зона	1,5	0,5

Отже, територія центрального парку ім. Лесі Українки передбачає виділення необхідних зон, які передбачено зонуванням території.

Результати та обговорення

Парк імені 900-річчя Луцька відрізняється від усіх інших зелених зон міста своїм ландшафтом і характеристиками [5,6,7].

Концепція розвитку та реконструкції парку імені 900-річчя у м. Луцьку передбачає формування сучасного парку, який може обслуговувати до п'ятдесяти тисяч людей. Загальна площа для благоустрою – близько 25 гектарів, яку розширено з 18,6 га [7,8,11].

Через територію парку проходять транзитні шляхи, які будуть використовуватися щоденно мешканцями міста. До парку передбачено шість входів-виходів, але планують збільшити до двадцяти одного, при цьому, кожен тротуар, який веде до парку, повинен бути його продовженням.

На території буде збережено максимальну кількість існуючих доріжок. Усі доріжки будуть виконані з м'яким гравійно-набивним покриттям, так як воно є економічним і легко реставрується. Загальна довжина запроєктованих доріжок – близько 10,5 кілометрів, також передбачено мережу велосипедних доріжок близько 3,5 кілометрів [9,11].

Рис. 2. Проектована територія парку 900-річчя м. Луцька

На території парку заплановано три дитячі ігрові зони для відпочинку, які будуть об'єднані між собою, а саме: каскадний амфітеатр, спортивну зону зі скейт парком, а також мотузковий парк зі скеледромом.

Проектом передбачено три зони для вигулу та тренування собак.

Передбачено спорудження двох громадських туалетів, які відповідають вимогам доступності для різних категорій населення. На території буде розміщено смітники для роздільного сміття.

Обов'язковою частиною проекту є облаштування сучасного економного освітлення, яке дасть можливість оновити інсталяцію на території парку.

Територію передбачено максимально озеленити шляхом висадження кущів, дерев і засіванням трави. Існуючі зелені насадження передбачено залишити.

Отже, парк імені 900-річчя Луцька передбачено зробити для сімейного відпочинку, а також для забезпечення відкритого транзиту його територією для покращення зв'язків пішохідного та велоруку усіх мешканців міста.

Зовсім іншою є тенденція проведення робіт нового будівництва лугопарку, які передбачено виконати вздовж річки Стир, на території від мосту на вул. Ковельській до мосту на вул. Шевченка у м. Луцьку [10,12].

Рис. 3. Реконструйована територія парку по вул. Набережній

Проектом передбачено проведення робіт по розчищенню території, вирубуванню частини дерев і розбивці стежин різного призначення.

Концепція розбудови парку фокусується на збереженні місцевих зелених територій з мінімальним втручанням у картину існуючого природного ландшафту, тому асфальтного та бетонного покриття проектом не передбачено. Натомість, буде виконано: доріжки з декінгу, які буде облаштовано безпосередньо біля річки Стир; гравійно-набивні доріжки, які передбачено виконати всередині парку (це покриття добре пропускає воду, тому проблем із дренажем не виникатиме); доріжки з металевої сітки передбачено облаштувати біля мосту на вул. Шевченка, де місцевість є болотистою, тому при підтопленнях буде можливість для прогулянок [4,5].

Окремий підхід – до облаштування місць для відпочинку, саме тому, проектом передбачено проведення облаштувати їх з того, що вже є у парку, а саме: з різних чагарників та інших зелених насаджень, які частково доведеться прибрати, але такі рішення дозволять подарувати для них нове життя – відвідувачі будуть відпочивати на лавці, яка саме там виросла.

Одним з найбільш важливих аспектів проведення робіт на території парку є облаштування її доступності та інклюзивності для різних категорій мешканців міста, тому вздовж усієї вулиці Набережної будуть облаштовано декілька пандусів. При проектуванні було враховано безпекову ситуацію, яка є викликом сьогодення, тому на вході заплановано укриття, яке також можна використовувати як багатофункціональний простір для проведення різних заходів [2,3,4,5].

Особливої уваги заслуговує розроблена система освітлення, яка забезпечує комфорт для відвідувачів і буде облаштована у теплих кольорах, що менше подразнюватиме очі.

Парк знаходиться в оточенні двох мостів, які мають в основі масивні бетонні опори, які передбачено використовувати як своєрідну арт-галерею під відкритим небом, що милуватиме око відвідувачів.

Досить часто територію парку мешканці використовують не тільки як місце для прогулянок, але й для занять спортом. Саме тому проектом

передбачено на території парку встановлення вбиральні з переодягальнями, де можна буде змінити одяг та займатися фізичними активностями [5,12].

Парк буде облаштовано вздовж р. Стир, тому проектом передбачено облаштування комфортних і доступних рибальських місць. Частина території залишиться недоторканою, щоб відвідувачі змогли максимально наблизитись до природного середовища.

Проектом передбачено облаштування інтерактивного простору для дітей з природних матеріалів.

Висновки

Проведений аналіз досліджень підтвердив, що розвиток ландшафтно-рекреаційних територій міста з урахуванням інтересів різних категорій мешканців та вікових категорій, а також з урахуванням інклюзивності є ключовим елементом у процесі становлення та формування стійкого перспективного розвитку міського середовища з урахуванням функціонального поділу території міста.

Отже, незалежно від загальної концепції розвитку території міста, ландшафтно-рекреаційні зони є невід'ємною частиною його перспективного розвитку. При розробці концепції парку необхідно передбачити відпочинкові майданчики для людей з обмеженими можливостями, виконувати відповідне мощення доріжок, розмітку, пандуси та поручні, забезпечувати освітлення території, з урахуванням існуючого рельєфу місцевості, наявних природних насаджень і водних ресурсів, що дозволить виконати проєкт із максимальним використанням потенціалу міської території.

Конфлікти інтересів

Автори заявляють, що у них немає конфлікту інтересів щодо поточного дослідження, включаючи фінансовий, особистий, авторський чи будь-який інший, який міг би вплинути на дослідження, а також на результати, наведені в цьому документі.

Фінансування

Дослідження проводилося без фінансової підтримки.

Доступність даних

Усі дані доступні в цифровій або графічній формі в основному тексті статті.

Використання штучного інтелекту

Автори підтверджують, що при створенні поточної роботи вони не використовували технології штучного інтелекту.

References

1.Ministerstvo rozvytku hromad ta terytorij Ukrainy. (2011). *DBN B.2.2-5:2011 Blaghoustirij terytoriji* [Territory improvement].

2. Ministerstvo rozvytku hromad ta terytorij Ukrainy. (2019). *DBN B.2.2-12:2019 Planuvannya ta zabudova terytorij* [Planning and development of territories].
3. Ministerstvo rozvytku hromad ta terytorij Ukrainy. (2021). *DBN V.1.2-9:2021 Bezpeka i dostupnistj pid chas ekspluataciji* [Safety and accessibility during operation].
4. Ministerstvo rozvytku hromad ta terytorij Ukrainy. (2018). *DBN V.2.2-40:2018 Inkljuzyvnistj budivelj i sporud. Osnovni polozhennja* [Inclusiveness of buildings and structures. Basic provisions].
5. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2021, June 30). *Pro zatverdzhennja Porjadku vlashtuvannya zasobiv bezpereshkodnogho dostupu osib z invalidnistju ta inshykh malomobilnykh hrup naselennja do budynkiv, budivelj, sporud budjakoho pryznachennja...: Postanova № 668* [On approval of the procedure for arrangement of means of unimpeded access...]. [Electronic resource]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/668-2021-%D0%BF#Text>
6. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2021, May 26). *Pro zatverdzhennja Porjadku provedennja monitorynghu ta ocinky stupenja bezbar'jernosti ob'ektiv fizychnogho otochennja i poslugh dlja osib z invalidnistju: Postanova № 537* [On approval of the monitoring procedure...]. [Electronic resource]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2021-%D0%BF#Text>
7. Ministerstvo rozvytku hromad ta terytorij Ukrainy. (2021, August 31). *Pro zatverdzhennja Metodychnykh rekomendacij shhodo provedennja monitorynghu ta ocinky stupenja bezbar'jernosti ob'ektiv fizychnogho otochennja i poslugh dlja osib z invalidnistju: Nakaz № 217* [On approval of the methodological recommendations...].
8. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2021, April 14). *Pro skhvalennja Natsionalnoji strateghiji iz stvorennja bezbar'jernogho prostoru v Ukraini na period do 2030 roku: Rozporjadzhennja № 366-r* [On approval of the National Strategy for creating a barrier-free space in Ukraine until 2030: Order No. 366-r]. [Electronic resource]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text>
9. Orhanizacija Ob'jednanykh Natsij. (n.d.). *Konvencija pro prava osib z invalidnistju* [Convention on the Rights of Persons with Disabilities]. [Electronic resource]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
10. Verkhovna Rada Ukrainy. (1991). *Pro osnovy social'noji zakhyshhenosti osib z invalidnistju v Ukraini: Zakon Ukrainy № 875-XII* [On the fundamentals of social protection of persons with disabilities in Ukraine: Law of Ukraine No. 875-XII]. [Electronic resource]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>
11. <https://lutsk.rayon.in.ua/news/55618-pokazali-ia-k-zminitsia-park-900-richchia-lutska>
12. <https://konkurent.ua/publication/151486/pirs-navchalni-klasi-ta-amfiteatr-yakim-mozhe-buti-park-na-naberezhnij-u-lutsku-za-50-mln-foto/>

Література

1. Міністерство розвитку громад та територій України. (2011). *ДБН Б.2.2-5:2011 Благоустрій території*.
2. Міністерство розвитку громад та територій України. (2019). *ДБН Б.2.2-12:2019 Планування та забудова території*.
3. Міністерство розвитку громад та територій України. (2021). *ДБН В.1.2-9:2021 Безпека і доступність під час експлуатації*.
4. Міністерство розвитку громад та територій України. (2018). *ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення*.

5. Кабінет Міністрів України. (2021, 30 червня). *Про затвердження Порядку влаштування засобів безперешкодного доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до будинків, будівель, споруд будь-якого призначення, їх комплексів та частин, об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури або їх розумного пристосування. Постанова № 668.* [Електрон. ресурс]. – Режим доступа <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/668-2021-%D0%BF#Text>

6. Кабінет Міністрів України. (2021, 26 травня). *Про затвердження Порядку проведення моніторингу та оцінки ступеня безбар'єрності об'єктів фізичного оточення і послуг для осіб з інвалідністю. Постанова № 537.* [Електрон. ресурс]. – Режим доступа <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2021-%D0%BF#Text>

7. Міністерство розвитку громад та територій України. (2021, 31 серпня). *Про затвердження Методичних рекомендацій щодо проведення моніторингу та оцінки ступеня безбар'єрності об'єктів фізичного оточення і послуг для осіб з інвалідністю. Наказ № 217.*

8. Кабінет Міністрів України. (2021, 14 квітня). *Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року: Розпорядження № 366-р.* [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text>.

9. Організація Об'єднаних Націй. (n.d.). *Конвенція про права осіб з інвалідністю.* [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text

10. Верховна Рада України. (1991). *Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України № 875-XII.* [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>

11. <https://lutsk.rayon.in.ua/news/55618-pokazali-iak-zminitsia-park-900-richchia-lutska>

12. <https://konkurent.ua/publication/151486/pirs-navchalni-klasi-ta-amfiteatr-yakim-mozhe-buti-park-na-naberezhnyy-u-lutsku-za-50-mln-foto/>

Відомості про статтю:	Article information:
Отримано 14.11.2025	Received 14.11.2025
Отримано у доопрацьованому вигляді 19.11.2025	Received in revised form 19.11.2025
Прийнято 25.11.2025	Accepted 25.11.2025
Опубліковано 25.12.2025	Published 25.12.2025

Пічук Н.І. *

Ph.D. in Engineering, Associate Professor, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7419-2661>
Department of Construction and Civil Engineering
Lutsk National Technical University, 75 Lvivska St., Lutsk, Ukraine, 43018

Смал М.В.

Ph.D. in Engineering, Associate Professor, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3333-0984>
Department of Construction and Civil Engineering
Lutsk National Technical University, 75 Lvivska St., Lutsk, Ukraine, 43018

*corresponding author, e-mail: ilchuknataliia@lutsk-ntu.com.ua

Reconstruction of landscape and recreational areas in city of Lutsk

Cite as:

Ilchuk, N.I., Smal, M.V. (2025). Reconstruction of landscape and recreational areas in city of Lutsk. *Modern technologies and calculation methods in construction*, 24, 173-182. [https://doi.org/10.36910/6775-2410-6208-2025-14\(24\)14](https://doi.org/10.36910/6775-2410-6208-2025-14(24)14)

© 2025, Ilchuk N.I., Smal M.V.

Abstract. This article presents an analysis of the development of landscape and recreational areas of the city of Lutsk, taking into account the existing natural environmental conditions, the requirements of regulatory documents, and the needs of the development of the city territory.

The authors analyzed the existing principles of inclusiveness of recreational areas in the urban context, which are enshrined in the Ukrainian regulatory framework for creating a barrier-free environment.

The study provides examples of the implementation of projects for the reconstruction and improvement of recreational areas in the city of Lutsk. An analysis of the modern approach to the reconstruction of landscape and recreational areas of the city is carried out, taking into account the needs of society and the challenges of today.

The development and implementation of landscaping and improvement projects takes into account the existing natural, climatic and relief features of the city of Lutsk and the region.

The principles of an inclusive approach when implementing conceptual developments of various types of recreational areas of the city are analyzed which allows us to identify universal solutions and a general concept for the development of various areas of the city, taking into account the natural and climatic conditions and features of the relief of the city, as well as taking into account the planning structure of the city, taking into account its development trends.

The authors also draw attention to today's challenges, including clear approaches, mandatory social impact analysis, and public discussion within the framework of implementing large-scale projects for the reconstruction of the city's territory to maximize their use for the needs of city residents.

The article considers modern principles and norms for the reconstruction of landscape and recreational zones of the city of Lutsk, which are used in the design and reconstruction of parks. The main problems are presented and the concept of further development of the city's recreational areas is highlighted.

Keywords: park, green spaces, landscaping, areas, territory, recreation, inclusivity, accessibility.